

Ἡ μεγάλη αὐτὴ αὐτὴ καὶ συστηματικὴ ἔρευνα τοῦ Οὐγγρου σοφοῦ μετὰ τὴν πληρότητα τῆς ἐρεύνης τῶν πηγῶν, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ ἐπιστέγασμα ἐρευνητικοῦ μόχθου δεκαετηρίδων, μετὰ τὴν ἱστορικὴν γλωσσικὴν διερεύνησιν ἐκάστου ὄρου, μετὰ τὴν σπανίαν διεισδυτικότητα εἰς τὴν διὰ ἰδιορρυθμῶν μαθηματικῶν ὄρων καλυπτομένην σκέψιν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τὴν ὁποίαν βοηθοῦν νὰ γίνῃ καταληπτὴ οἱ ἀρχαῖοι ἐρμηνευταὶ καὶ σχολιασταὶ ποῦ εἶχον ἀφθονώτερα βοηθήματα, κατῳρίθωσε μετὰ τὴν ἀγχίνου ἐρμηνείαν τῶν πληροφοριῶν νὰ ἰχνηλατήσῃ τὴν πορείαν τῶν ἀρχῶν τῶν Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν κατὰ τρόπον σαφῆ καὶ νὰ καταδείξῃ ὅτι αὐτὰ ἀποτελοῦν καθαρῶς Ἑλληνικὴν δημιουργίαν, τελείως νέαν καὶ διάφορον πάσης ὁμοίας προσπαθείας τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν μετὰ ἐκκίνησιν αὐτῶν ἐκ τῆς Ἑλεατικῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Διαλεκτικῆς καὶ συνέχισιν αὐτῶν ὑπὸ τὰς ἐπινεύσεις τῆς Πλάτωνικῆς, ἣς ὁπαδὸς ἦτο καὶ ὁ Εὐκλείδης ὁ τελικὸς συστηματικὸς δημιουργὸς τῆς συστηματοποιήσεως διὰ τῶν Στοιχείων, τῶν στηριχθέντων εἰς τὰς ἀρχάς, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ὁποίων προῆλθον αἱ γενικὸὶ κύρους μαθηματικαὶ προτάσεις. Τὸ βιβλίον αὐτὸ ἀποτελεῖ σταθμὸν, διότι μετὰ τὴν συστηματικότητα τῆς διερευνησεῶς του δὲν ἀφῆσεν ἀνεξέλεγκτον καμμίαν ἀντίθετον ἀντίληψιν τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν. Οὕτω αἱ γνώμαι του ἔχουν τὸ κύρος καὶ τῆς ἐκ τῆς ἀμέσου ἐρεύνης ἀποδείξεως καὶ τῆς ἐμμέσου ἐκ τοῦ ἐλέγχου τῶν ἀβασίμων ἀντιρρήσεων.

Ὁ συγγραφεὺς διερωτᾷται ποῦ, μὴ τυχὸν παρασυρόμενος ἐκ τῆς ιδιότητός του ὡς φιλολόγου κλασσικοῦ καὶ ἀνθρωπιστοῦ ἐμπεφορημένου μετὰ ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τῆς δημιουργίας τῶν Ἑλλήνων εἶπέ τι μὴ ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. "Ἄς ἔχῃ ἤρεμον τὴν συνείδησιν ὁ σοφὸς Οὐγγρος. "Ἐχει ριφθῆ ἀρκετὸν φῶς τελευταίως εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ ἔχει γίνεαι κοινὴ συνείδησις ὅτι οἱ θεοκρατοῦμενοι Ἀνατολικοὶ λαοὶ ἔμειναν εἰς κατώτερον ἐπίπεδον ἐρεύνης, ἐνῶ οἱ Ἑλληνες πρωτοστατούντων τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἰωνίας ἀπεδέσμευσαν τὸν ἀνθρωπὸν διὰ τοῦ Ὀμήρου ἀπὸ τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ ἤνοιξαν τὸν δρόμον διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς Φιλοσοφίας καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτόνομον ἔρευναν διὰ τοῦ λόγου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

ΕΥΑΓ. Σ. ΣΤΑΜΑΤΗ, Ἱστορία καὶ Μεθοδολογία τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μόσχας. Σελίδες 222.

Ἡ XX ἔκδοσις τῆς Ἱστορίας καὶ Μεθοδολογίας τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ - ΜΗΧΑΝΙΚΗ, τοῦ 1978 τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μόσχας περιλαμβάνει 26 ἴαν ἐνδιαφερούσας μονογραφίας. Μεταξὺ αὐτῶν περιλαμβάνονται 4 μονογραφίαι ἀπτόμεναι τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν καὶ ἄξια ἰδιαιτέρας διαμνημονεύσεως. Εἰς τὸ τέλος ἐκάστης παρατίθεται σύντομος περίληψις εἰς τὴν Ἀγγλικὴν. Αὗται εἶναι: 1) Isabella Gr. Bashmakova. 2) I. N. Vasselovsky, 3) A. P. Kauchycas. 4) C. Ch. Baimisheva.

Ἡ καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μόσχας κ. Isab. Gr. Bashmakova εἶναι γνωστὴ εἰς τοὺς Ἑλληνας Μαθηματικοὺς ἀπὸ τὴν περίφημον πραγματείαν της, ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ μέθοδοι διαφορίσεως τοῦ Ἀρχιμήδους» τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὰ «Ἀρχιμήδους Ἀπαντα» ὑπὸ Εὐ. Σ. Σταμάτη, τόμος Β', Ἀθήνα 1973, σελ. 530—554. Ἡδῆ, ἡ κ. Bashmakova ἀσχολεῖται μετὰ τὸ «Liber Quadratorum» τοῦ Λεονάρδου τῆς Πίζης (ἢ Fibonacci, 1180—1250 περίπου) καὶ ἀναλύει τὰς Διοφαντικὰς ἐξισώσεις τὰς περιεχομένας εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ Λεονάρδου. Πρὸς

τούτους σημειώνεται ὅτι τὸ βιβλίον αὐτὸ ἐπέδρασε σημαντικῶς εἰς τὰς ἐρεῦνας τῶν Γάλλων Μαθηματικῶν Viète (1540—1603) καὶ Fermat (1601—1665).

Ὁ I. N. Vesselovsky ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὸν πάπυρον Rind καὶ τὸν πάπυρον τῆς Μόσχας εἶναι δυνατόν νὰ εὑρῇ τις λείψανα ὁμοιάζοντα πρὸς τὰς μεθόδους τοῦ Διοφάντου τοῦ Ἀλεξανδρέως, ἀκμάσαντος, ὡς γνωστόν, περὶ τὸ ἔτος 250. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ, ὅτι οἱ καθηγηταὶ I. N. Vesselovsky καὶ B. Rosenfeld εἶναι ἐμβριθεῖς γνώσται τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν καὶ ἤδη ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐκδοσιν τῶν Κωνικῶν τοῦ Ἀπολλωνίου.

Ὁ A. P. Kauchycas ἐπισκοπεῖ τὰς Διοφαντικὰς ἐξισώσεις τοῦ Ἰταλοῦ Μαθηματικοῦ R. Bombelli (16ος αἰών), τὰς μὴ περιλαμβανομένας εἰς τὰ Ἀριθμητικά τοῦ Διοφάντου, καὶ προβαίνει εἰς συγκριτικὴν ἀνάλυσιν τούτων, ἐν σχέσει πρὸς ἄλλας προσπάθειας Ἱστορικῶν τῶν Μαθηματικῶν.

Τέλος ἡ κ. C. Ch. Baimisheva ἀσχολεῖται μὲ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς Ὑδροστατικῆς καὶ μνημονεὺει τὰς συναφεῖς πραγματείας τοῦ Ἀρχιμήδους, τὰς σχετικὰς πρὸς τὴν ἰσοροπίαν τῶν στερεῶν τῶν εὕρισκομένων ἐντὸς ὕγρου τινος, καὶ τὸν τρίτον σχετικὸν νόμον τοῦ Ἰσαὰκ Νεύτωνος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Σ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

* * *

LILIANE BODSON, **Ἱερὰ Ζῷα. Contribution à l'étude de la place de l'animal dans la religion grecque ancienne.** Bruxelles, Palais des Académies, pp. XVII + 210, pl. 10 (Académie royale de Belgique, Mémoires de la Classe des Lettres, Collection in — 8° — 2e série, t. LXIII — Fascicule 2 — 1978).

Τὸ ἀνωτέρω σύγγραμμα ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βελγίου ἀποτελεῖ περαιτέρω ἐπεξεργασίαν καὶ ἐπέκτασιν τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς τῆς συγγραφέως ἐχούσης τίτλον «Les animaux dans la religion grecque ancienne. Zoologie et zoomorphisme».

Ἡ συγγραφεὺς, καθηγήτρια τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ ἱστορίας εἰς τὴν Λιέγην, ἤδη δὲ assistante εἰς τὸ ἐκεῖ Πανεπιστήμιον, ἀσχολεῖται ἰδιαιτέρως εἰς τὸν κόσμον τῶν ζῶων καὶ δὴ καὶ εἰς τὰς σχέσεις τοῦ ἀρχαίου ἀνθρώπου πρὸς αὐτά, ὡς καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς θρησκευτικῆς σκέψεως τῶν Ἑλλήνων. Συνδυασμὸν τῶν εἰδικωτέρων τούτων ἐπιστημονικῶν μελετῶν τῆς σ. ἀποτελεῖ ἡ παροῦσα διατριβή, ἐν ἣ ἐξετάζεται ἡ θέσις τῶν ζῶων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ θρησκείᾳ.

Τὸ σύγγραμμα περιλαμβάνει εἰσαγωγὴν, βιβλιογραφίαν καὶ τὸ κυρίως ἔργον ὑποδιαϊρούμενον εἰς τὰ κάτωθι βασικὰ κεφάλαια, εἰς τὰ ὅποια ἡ ἐξέτασις τῶν ζῶων ἀκολουθεῖ τὴν γενικῶς παραδεκτὴν ἐπιστημονικὴν μέθοδον χωροῦσα ἀπὸ τῶν ἀτελεστέρων ἐπὶ τὰ τελειότερα: I. Les insectes, II. Les poissons et la faune marine, III. Les reptiles et les animaux apparentés au domaine chthonien, IV. Les oiseaux, V. Les Mammifères.

Ἐπεταί τὸ συμπέρασμα τοῦ ὅλου ἔργου, ὡς καὶ ἀναλυτικοὶ πίνακες περιλαμβάνοντες ὀνόματα ζῶων, ὀνόματα θεοτήτων, ἡρώων καὶ μυθικῶν προσώπων, ἑορτῶν, κυριωτέρων θεμάτων, γεωγραφικῶν ὄρων, παρατεθέντων κειμένων, λεξικὸν γαλλο-ἑλληνικὸν τῶν ὀνομάτων ζῶων.

Πέραν τῆς σημασίας τῶν ζῶων εἰς τὴν πρακτικὴν ζωὴν, ταῦτα ἤσκησαν ἐπί-